

УДК 94 (391)

Лєна Кукоба

ЛІГА НЕСІОТІВ ТА ДЕЛОС

Стаття присвячена Лізі несіотів – союзному об'єднанню кікладських островів – та визначенню ролі острова Делоса в ній. Досліджено процес заснування та політичного оформлення Союзу за покровительства Антигонідів. Також простежено зміни в управлінні Лігою в період протекторату Птолемеїв над Кікладами. Встановлено, що з посиленням Родоса в Егеїді виникла нова Ліга несіотів. Визначено, що острів Делос був важливим релігійним центром, де засновувались загальносоюзні свята. З виникненням Другої Ліги несіотів важливою стає роль Делоса як торгового центру.

Ключові слова: Ліга несіотів, Делос, Кіклади, Антигоніди, Птолемеї, Родос, релігійний центр.

З розпадом імперії Александра Македонського, війнами діадохів та становленням нових елліністичних держав, острів Делос вступив у період «незалежності». Ця «незалежність» мала багато особливостей, але найважливішим було те, що до делоських громадян перейшов контроль над загальногрецьким святилищем Аполлона. До цього усі справи святилища були в руках афінян та їх магістратів амфікціонів. Щодо міжнародного становища, то Делос перебував під покровительством аттико-делоської амфікції. Але в останні десятиліття IV ст. до Р. Х. ситуація змінилась. Афіни втратили панівне становище в Егеїді, а на Кікладах виникло нове острівне об'єднання – так звана Ліга несіотів або Союз островитян, центром якого став Делос. Визначення місця та ролі Делоса у цьому об'єднанні залишається важливою та актуальною проблемою для дослідження. Адже це може підтвердити або спростувати той факт, що Делос, будучи загальновідомим релігійним центром, мав особливе становище як у класичний період, так і на етапі становлення елліністичних держав.

Розгляд цієї проблеми бере свій початок з моменту проведення археологічного дослідження Делоса та інших островів і виявлення епіграфічних написів. Саме епіграфічні пам'ятки є головним джерелом для вивчення Ліги несіотів. Антична ж наративна традиція майже не донесла повідомлень щодо цього острівного союзу. Здійснюючи загальний огляд історіографії проблеми потрібно, перш за все, зазначити, що основна увага дослідників приділялась як розгляду Ліги несіотів загалом, так і окремим аспектам, що стосувались цього союзу. Першими дослідженнями були роботи Т. Омоля [1], Ф. Дюррбаха [2], С. Жебельова [3], В. Кьоніга [4], А. Гуггенмоса [5]. В. Шеффер [6,7], У. Лейдлоу [8] у загальних дослідженнях історії Делоса не оминали увагою проблеми Ліги несіотів та місця Делоса в ній. Статті В. Колбі та В. Тарна [9–10] присвячені визначенню статусу Делоса як священного або нейтрального острова, у тому числі в Союзі островитян. Також В. Тарн [11] досліджував інші проблеми, що стосувались еллінізму, елліністичного Єгипту та Ліги несіотів. Зокрема, він звернув увагу на важливість діяльності єгипетських навархів на Делосі та управління союзом Птолемеями з допомогою своїх посадовців [12]. Крім того, В. Тарн [13] підкреслив, що панування єгипетських царів тривало стільки ж, скільки їх флот панував в Егеїді. Також проблему птолемеївських посадовців та їх місця в Союзі островитян розглянули І. Меркер [14] та Р. Бегналл [15]. Питання Ліги несіотів стало невід'ємною складовою досліджень елліністичних держав, особливо Македонії. Серед іншого, воно розглядається і в фундаментальній праці К. Бураселіса [16]. Частково проблеми острівного союзу розглянув і Р. Реджер [17, 18] у дослідженні економічного розвитку Делоса в період незалежності та при вивченні політичного становища Кіклад другої половини III ст. до Р. Х.

Мета цієї статті – розгляд Ліги несіотів та визначення місця острова Делоса в ній. Досягнення поставленої мети передбачає виконання наступних завдань: прослідкувати процес заснування Ліги несіотів Антигонідами та їх політичне оформлення; розглянути протекторат та управління союзом Птолемеями; визначити особливості Другої Ліги несіотів за родоського верховенства; дослідити статус та значення Делоса у цьому острівному об'єднанні.

Як уже зазначалось вище, головними джерелами у дослідженні Ліги несіотів для нас являються епіграфічні дані, а вивчення острівного союзу відповідно бере свій початок з появою нових написів з відомостями про нього. Тому перші роботи В. Шеффера [6, 7], Т. Омоля [1] та С. Жебельова [3], у яких частково або повністю розглядалось це об'єднання, містили хибне, як з'ясовується сьогодні, твердження щодо ініціатора та часу заснування Ліги несіотів. На їхню думку, Ліга була заснована представниками перших Птолемеїв – Птолеєм Сотером або Птолеєм II Філадельфом у той час, коли вони зуміли поширити свій вплив на острови Егеїди. У цьому твердженні дослідники, головним чином, спирались на декрети, які мали справу із заснуванням на Делосі свята «Птолемеї» на честь Птолемея II Філадельфа. Також була запропонована думка, що

союз заснував Птолемей Сотер у 308 р. до Р. Х. Із виявленням та публікацією у 1904 р. Ф. Дюррбахом нового напису (IG. XI. 4. 1036), що стосувався острівної конфедерації, змінилось уявлення щодо часу та засновників Ліги несіотів. Справа в тому, що цей декрет містив повідомлення про заснування загальносоюзних свят на Делосі – «Антигоней» (Ἀντιγονεία) та «Деметрій» (Δημητρίαια) на честь Антигона Монофталма та його сина Деметрія I Поліоркета. Слід, однак, зауважити, що свята ці інколи пов'язуються не з названими царями, а з їх наступниками – Антигоном Гонатом та Деметрієм II. Заснування ж Ліги несіотів зазвичай приписується [4, S. 81; 8, p. 95; 17, p. 16] одному з діадохів Александра Македонського – Антигону Монофталму.

У 314 р. до Р. Х. в результаті воєнних дій в Егеїді флоту, очолюваного воєначальником Антигона Діоскурідом, Делос був звільнений від афінського контролю. Наступного року цей же Діоскурід, як це впливає з Діодора Сицилійського (Diod. XIX. 62. 9), знову здійснив рейд через Егеїду для встановлення безпеки та союзних відносин серед островів, котрі ще не приєдналися до союзу. Зміцнений таким чином союз став інструментом, з допомогою якого Антигон та його син контролювали Кіклади [17, 16 – 17]. Як справедливо зауважує В. Тарн: «Дуже своєрідними були союзи, засновані Антигоном I під час його боротьби за владу. Він надав би перевагу створенню знову Корінфського союзу, але до 303 р. до Р. Х. це було неможливим, і тому він створив три місцеві союзи: іонійський – відродження попереднього союзу, іліонський – союз еолійських полісів з Іліоном в якості центра федерації, і союз островів, Іонійських Кіклад, з центром на Делосі. Ці союзи не були суверенними державами: у них не було зборів, голови, військової чи судової влади і, очевидно, права чеканити монету; справи велись радою уповноважених, а надзвичайні витрати покривалися полісами. Їх головною справою було справляти союзні свята і культ Антигона; вони були тим реальним знаряддям, з допомогою якого Антигон домогся впливу на вільні міста, що входили до складу союзів» [11, с. 82 – 83].

Опираючись на повідомлення Діодора, можна говорити, що Антигон Монофталм був творцем певної симмахії (συμμαχία) на островах. Із вище згаданого епіграфічного напису (IG. XI. 4. 1036) випливає, що, інкорпорувавши більшість кікладських островів до певного союзу, він об'єднав їх у τὸ κοινὸν τῶν νησιωτῶν (де термін κοινὸν можна трактувати як спільнота, община, держава, а τῶν νησιωτῶν, – відповідно, – островитян. Воно походить від давньогрецького νῆσιωτῆς – островитянин та νῆσος – острів). У наукових колах τὸ κοινὸν τῶν νησιωτῶν прийнято називати Лігою несіотів.

Первинна організація союзу залишається маловідомою. Можна стверджувати, що серед його учасників були такі острови, як Андрос, Міконос, Наксос, Аморгос, Кеос, Кіфнос, Самос. До них, можливо, були долучені Сіфнос, Тера, Парос і Астипалея [8, p. 101]. Згадані Антигоней на Делосі засновувалися як спільне релігійне свято цього об'єднання для того, щоб встановити звільнення Делоса та інших островів від афінського впливу. У 312 р. до Р. Х. Антигон Монофталм передав контроль над архіпелагом разом із іншими територіями у Греції та Фракії своєму племіннику Птолемей, який мав у своєму віданні другорядні функції Ліги. Птолемей у 311 р. до Р. Х. здійснив повстання в Егеїді проти Антигона і перейшов на сторону Кассандра. Покинувши через деякий час і Кассандра, він переходить під покровительство Птолемея I, який, зрештою, змусив його прийняти отруту. Сам же Птолемей I здійснив спробу захопити частину Кіклад у 308 р. до Р. Х., але незабаром відмовився від подальших завоювань в Егеїді. Скориставшись цим, сюди, на Кіклади, для відновлення верховенства дому Антигонідів у 307 р. до Р. Х. чергову експедицію споряджає Деметрій Поліоркет. Після цього Антигоніди і далі контролюватимуть острови до 287 р. до Р. Х. включно [17, p. 17].

Після повторного підкорення кікладських островів Антигон Монофталм зміг провести певну реорганізацію в управлінні союзом. Згідно з написом (IG. XI. 4. 1036), існував спільний орган Ліги – синедріон (συνέδριον) – збори делегатів від учасників союзу, який мав дорадчі функції. Головним завданням синедріону була організація та проведення загальносоюзних свят на Делосі. Можливо, на синедріоні вже за Антигона Монофталма головував несіарх (νησιάρχος), основним завданням якого було представляти інтереси сюзерена на раді делегатів. Ліга мала спільну казну, члени сплачували грошові внески. Ліга мала і спеціальний орган влади, який міг покарати учасників союзу за їх несплату.

На Делосі було знайдено напис (IG. XI. 4. 566), за яким делосці присвятили Антигону Монофталму бронзову статую та золотий вінок на знак подяки за відновлення демократії, свободи та «конституції», та проголосили його ἀρχηγέτην τοῦ δήμου.

Після битви при Іпсі 301 р. до Р. Х. Антигон Монофталм загинув. Деметрій Поліоркет продовжував зберігати свій вплив на кікладських островах. Ліга ж несіотів цього часу своє значення фактично втратила.

У 287 р. до Р. Х. Деметрій Поліоркет, зазнавши поразки від Афін, змушений був відмовитись від свого верховенства на Кікладах. Його поразкою скористався єгипетський монарх Птолемей I.

Він підпорядкував кікладські острови своєму впливові до 285 р. до Р. Х. і встановив протекторат над Лігою несіотів.

Птолемей зберегли ту організацію Ліги, яку створили Антігоніди. Синедріон продовжував збиратись на Делосі, островитяни видавали декрети проксенії для своїх членів, нагороджували своїх громадян. Водночас, зрозумілішими стали обов'язки несіарха. Він скликав синедріон на збори, видавав розпорядження, обов'язкові для виконання несіотами, призначав суддів для вирішення суперечок серед членів союзу, командував військовими контингентами союзних міст, забезпечував безперерйне надходження грошових внесків [17, р. 32].

З написів нам відомі і імена деяких з цих несіархів – беотійця Бакхона, діяльність якого могла розпочатися в 280 р. до Р. Х., і галікарнасця Гермія, який заснував на честь Арсіної Філадельфії на Делосі свято «Філадельфії» (Φιλαδέλφεια). Зважаючи на те, що перші дарунки на честь цього свята датовані 267 р., можна дійти висновку, що Гермій цілком міг бути наступником згаданого Бакхона. Нам відомий і ще один несіарх – Аполлодор, син Аполлонія, із Кізіка [12, р. 251]. Оскільки ж Бакхон та Аполлодор не були несіотами, то побутує думка, що вони призначалися безпосередньо самим Птолемеєм Філадельфом, а не островитянами [12, р. 251].

Птолемей, однак, започаткували і певні нововведення. Відтепер несіарх мав підкорятися наварху, якого призначає також цар. Так, відомо, що навархом було призначено царя Сідону Філокла. Цей останній брав участь у скликанні зборів союзу на Самосі і підтримував рішення щодо Картеї на острові Кеосі [17, р. 32]. Крім того, делосці звернулись до нього з проханням примусити несіотів повернути позички, раніше взяті у храму Аполлона. Щодо цього існує припущення, що гроші були позичені Делосом під тиском Деметрія з метою сплати контрибуції, яку він наклав на грецькі острови. Борги не були сплачені вчасно, Філадельф же через Філокла допоміг їх повернути [19, р. 231].

Поряд з навархом, за Птолемеїв з'явилася ще одна посада: οἰκονόμος τῶν νήσων – управитель майном островитян. Більш всього, цей посадовець зосереджував у своїх руках фінансові функції [17, р. 33].

Під час протекторату Птолемеїв над Лігою несіотів на частині островів розміщувались союзні гарнізони. Деякі з цих гарнізонів зіграли важливу роль і в Хремонідовій війні. Під час цієї війни флот Птолемея II Філадельфа зазнав поразки у бою із флотом Антігона Гоната біля острова Кос. Це призвело до завершення панування Птолемеїв в Егеїді. Їх посадовці припинили свою діяльність. Лише на острові Тера продовжував залишатися єгипетський гарнізон. Вся увага зовнішньої політики Птолемеїв тепер зосереджувалась на Азії та Леванті.

Після 260 р. до Р. Х. свій вплив на Егеїду спробували вперше поширити родосці. Родос також вирішив підтримати Селевкідів у Другій Сирійській війні. Поразка ж Птолемеїв у битві біля Ефесу відкрила їм шлях на захід. Незабаром родоські гарнізони з'явилися на Делосі та інших островах. Але панування родосців в Егеїді не було довготривалим. Птолемей зуміли повернутись на кікладський архіпелаг. Можливо, родосько-птолемейське примирення після завершення Другої Сирійської війни призвело до повторного введення птолемейських військ на Кіклади, але тепер під «дружною» родоською гегемонією. До початку вже Третьої Сирійської війни Птолемей контролювали острови [17, р. 18].

Суперництво Антігонідів та Птолемеїв за верховенство над Кікладами тривало. Птолемейський флот знову зазнав поразки від флоту Антігона Гоната біля острова Андрос наприкінці 246 або на початку 245 р. до Р. Х. Єгипетські війська були виведені із центральної Егеїди, за винятком острова Тера. Після 245 р. до Р. Х. вже не згадується жоден гегемон на Кікладах. Більшість дослідників вважають, що Ліга несіотів припинила своє існування.

Ситуація в Егеїді змінилася із посиленням Родоса. Після завершення Другої Македонської війни 197 р. до Р. Х. він уже представляв собою досить могутню державу в Егейському басейні. Його контроль над Кікладами був оформлений шляхом оновлення Ліги несіотів. Крім того, родосці заручились підтримкою римлян, на стороні яких брали участь у війні проти Македонії та держави Селевкідів. Епіграфічні написи не дозволяють детально дослідити інституційну організацію новоствореного союзу островитян, але Кіклади повинні були об'єднатися у певну асоціацію під протекторатом Родоса, який гарантував безпеку як островам, так і грецьким містам Анатолії. Центром цього протекторату став Тенос. Саме біля цього острова розміщувався союзний флот Другої Ліги несіотів. Наявність флоту є головною відмінністю першого союзу від другого. Створення нової Ліги було своєрідним інструментом захисту родоських політичних та торгових інтересів в Егеїді [22, р. 424].

Щодо острова Делоса, то Антігон Монофталм зробив його центром новоствореного острівного союзу, опираючись на досвід попередньої аттико-делоської амфіктіонії та фактор іонійського походження населення навколишніх островів. Ще з архаїчних часів кікладські острови утворили своєрідну релігійну мережу, центром якої був Делос [20, р. 70]. Прагнучи закріпити своє

верховенство над Кікладами, Антігоніди заснували на Делосі вже згадувані загальносоюзні свята Антігоней та Деметрії на честь монархів. Щодо самого Делоса, то написи не дозволяють чітко визначити його статус у цьому острівному союзі. Тривалий час існувала дискусія щодо членства Делоса в Лізі несіотів. Його важливість полягала, в першу чергу, в тому, що він був саме загальновизнаним релігійним центром союзу. Зокрема, В. Тарн у своєму дослідженні статусу Делоса дійшов висновку, що острів Делос – священне місце, яке було захищене від війн. Але інші могли встановити над ним контроль, втягнути в політичні взаємовідносини; одним із цих зв'язків було те, що Делос став членом Острівної Ліги III ст. [10, р. 157].

Аналогічне значення Делос мав із переходом протекторату над Лігою несіотів від Антігонідів до Птолемеїв. Птолемеї могли використовувати дружбу з Делосом для підтримки свого верховенства в Егеїді. Крім того, що для нагляду за справами союзу на острові перебував єгипетський посадовець. Птолемеї засновували нові свята, які були як загальносоюзні, так і династичні. Зокрема, декрети несіотів містять положення про заснування свята «Птолемеї» (Πτολεμαῖα). Епіграфічні написи нам доносять, що рада союзу (синедріон) була відповідальною за проведення свята «Птолемеї». Аналогічне свято було засноване в Александрії у 279 р. до Р. Х. Птолемеєм II Філадельфом на честь свого батька. Тому свято «Птолемеї» на Делосі могло бути заснованим за таким же зразком у період панування Птолемея II Філадельфа в Егеїді [8, р. 101 – 102]. А написи повідомляють, що члени Ліги несіотів повинні були організувати теорію (священне посольство) до столиці Єгипту Александрії. Всього єгипетських свят під назвою «Птолемеї» за весь період контролю острова було три [21, р. 519 – 525].

Заснування свят на Делосі як засіб демонстрації свого покровительства над островом було не єдиним шляхом встановлення дружніх відносин із храмом. Ще Птолемеї Лаг, оцінивши важливість географічного положення Делоса, надавав святилищу щедрі пожертви та подарунки. Уже в інвентарних записах храму згадуються золоті кіліки. В інших написах Птолемеї Лаг та його дружина Береніка зазначаються як благодійники. В одному із декретів проксенії Делоса зазначено ім'я Птолемея Лага. Діяльність Птолемея II Філадельфа у цьому напрямку була ще помітнішою. Навіть після його смерті вази для храму надходили щорічно. Його дружина Арсіноя подарувала святилищу срібний стіл та тріногу (IG. XI. 2. 199). Островитяни поставили статую Птолемея Великого та посилали своїх представників брати участь у святі, заснованому Птолемеєм II Філадельфом. Як уже зазначалось, у 268 р. до Р. Х. єгипетський посадовець Гермій заснував свято «Філадельфії» на честь його дружини Арсіної. Крім того, його іменем Птолемея II називалась будівля Філадельфійон [8, р. 109].

Антігон Гонат, у свою чергу, після битви біля острова Кос вирішив увіковічнити свою перемогу та відновлення влади на морі великими посвятами на Делосі. Він побудував портик та звів п'ять статуй його предків. Найвідомішим з його посвят Аполлону був флагманський корабель «Істмія» [8, р. 106–107].

Тож, як бачимо, Делос у Першій Лізі несіотів відіграв роль об'єднуючого релігійного центру. Якщо говорити про Другу Лігу несіотів під протекторатом Родоса, то значення Делоса в ній кардинально змінилось. Релігійний фактор відійшов на другий план, хоча родосці посилали теорії на Делос протягом III ст. до Р. Х. і надавали храму Аполлона різні пожертви. Родоський наварх присвятив статую Аполлону, захоплену під час війни. Але у II ст. до Р. Х. Делос почав перетворюватись на економічний центр. Його географічне положення сприяло розвитку торгівлі і робило з нього гідного конкурента Палестини та Фінікії [8, р. 124]. Тому Делос, в першу чергу, цікавив Родос як комерційний центр. На острові почав розвиватись зерновий ринок. Крім того, там постійно перебували родоські банкіри, про яких існують згадки в делоських декретах. Вони сприяли родосцям у купівлі зерна на Делосі. Протекторат Родоса над Делосом і Друга Ліга несіотів проіснували до 167/6 р. до Р. Х., коли Делос був повернутий римлянами Афінам. Самому ж острову був наданий статус «porto franco», що привело до економічного занепаду Родоса. Тож значення Делоса у Лігах несіотів змінилось від першопочаткового релігійного центру до суто економічного.

Отже, Ліга несіотів, яка об'єднувала кікладські острови навколо Делоса, протягом III – першої половини II ст. до Р. Х. була інструментом підтримки елліністичними монархами свого верховенства в Егеїді. Делос відіграв важливу роль релігійного центру, про що свідчить заснування на острові загальносоюзних свят та щедрі пожертви від Антігонідів, Птолемеїв та інших монархів. Але з переходом Делоса під протекторат Родоса його значення зростає саме як комерційного центру, що може служити окремим предметом для подальших досліджень.

Список використаних джерел

1. Homolle T. Les confédération des Cyclades au III – e siècle avant J. C. / T. Homolle // Bulletin de correspondance hellénique. – 1880. – Vol. 4. – Pp. 320–334. 2. Dürrbach F. Antigoneia-Demetria (en grec): les origines de la Confédération des insulaires / F. Dürrbach // Bulletin de correspondance hellénique.

- 1907. – Vol. 31. – Pp. 208–227. 3. Жебелев С. А. Союз островитян / С. А. Жебелев // Журнал министерства народного просвещения. – 1905. – С. 219–260. 4. König W. Der Bund der Nesioten: ein Beitrag zur Geschichte der Kykladen und benachbarten Inseln im Zeitalter des Hellenismus / W. König – Halle – Wittenberg: Druck von Wischan & Burkhardt, 1910. – 100 s. 5. Guggenmos A. Die Geschichte des Nesiotenbundes bis zur Mitte des 3. Jh. v. Chr. / A. Guggenmos – Würzburg : Buchdr. K. Triltsch, 1929. – 48 s. 6. Schoeffer V. de. Delos / V. De Schoeffer // Pauly. Real-Encyclopedie der classischen Altertumswissenschaft. – Stuttgart: J. B. Metzlerscher Verlag. – 1901. – Vierter Band: Corniscae-Demodoros. – S. 2459–2503. 7. Schoeffer V. de. Die Deli Insulae Rebus / V. de Schoeffer – Berlin: Verlag von S. Calvary & Co., 1889. – 250 s. 8. Laidlaw W. A. A history of Delos / W. A. Laidlaw – Oxford: Blackwell, 1933. – 308 p. 9. Kolbe W. Tarn W. The neutrality of Delos / W. Kolbe, W. Tarn // The Journal of Hellenic Studies. – 1930. – Vol. 50, Part.1. – P. 20–29. 10. Tarn W. W. The political standing of Delos / W. W. Tarn // The Journal of Hellenic Studies. – 1924. – Vol. 44, Part. 2. – P. 141–157. 11. Тарн В. Эллинистическая цивилизация / В. Тарн; [пер. с англ. С. А. Ляковского]. – М.: Издательство иностранной литературы, 1949. – 372 с. 12. Tarn W. W. Nauarch and Nesiarch / W. W. Tarn // The Journal of Hellenic Studies. – 1911. – Vol. 31. – Pp. 251–259. 13. Tarn W. W. Egypt's loss of sea-power: a note / W. W. Tarn // The Journal of Hellenic Studies. – Vol. 30. – 1910. – Pp. 223–225. 14. Merker I. L. The Ptolemaic officials and the League of the islands / I. L. Merker // Historia: Zeitschrift für alte Geschichte. – 1970. – Bd. 19., H. 2. – Pp. 141–160. 15. Bagnall R. S. The administration of the Ptolomaic Possessions outside Egypt / R. S. Bagnall – Leiden: Brill, 1976. – 286 p. 16. Buraselis K. Das hellenistische Makedonien und Ägäis: Forschungen zur Politik des Kassandros und der drei ersten Antigoniden im Ägäischen Meer und in Westkleinasiens / K. Buraselis – Munich: Beck, 1982. – 207 p. 17. Reger G. Regionalism and change in the Economy of Independent Delos / G. Reger – Berkeley: University of the California Press, 1994. – 396 p. 18. Reger G. The political history of the Kyklades 260 – 200 B. C. / G. Reger // Historia. – 1994. – Vol. 43. – Pp. 32–69. 19. Rostovtzeff M. M. The social and economic history of the Hellenistic world / M. M. Rostovtzeff – Oxford: Oxford University Press, 1941. – 1221 p. 20. Constantakopoulou C. The Dance of the Islands: Insularity, Networks, the Athenian Empire, and the Aegean World. – C. Constantakopoulou – Oxford/New York: Oxford University Press, 2007. – 348 p. 21. Bruneau P. Recherches sur les cultes de Délos à l'époque hellénistique et à l'époque impériale / P. Bruneau. – Paris: E. de Boccard, 1970. – 694 p. 22. Sheedy K. A. The origins of the Second Nesiotic League and the defence of Kythnos / K. A. Sheedy // Historia: Zeitschrift für alte Geschichte. – 1996. – Bd. 45, H. 4. – Pp. 423–449.

Лена Кукоба

ЛИГА НЕСИОТОВ И ДЕЛОС

Статья посвящена Лиге несиотив – союзному объединению кикладских островов – и определению роли острова Делоса в ней. Исследован процесс создания и политического оформления Союза во время покровительства Антигонидов. Также прослеживаются изменения в управлении Лигой в период протектората Птолемеев. Установлено, что с усилением Родоса в Эгеиде образовалась новая Лига несиотив. Определено, что остров Делос был важным религиозным центром, где основывались общесоюзные праздники. С возникновением Второй Лиги несиотив важной становится роль Делоса как торгового центра.

Ключевые слова: Лига несиотив, Делос, Киклады, Антигониды, Птолемеи, Родос, религиозный центр.

Liena Kukoba

THE NESIOTIC LEAGUE AND DELOS

The article is devoted to the Nesiotic League – Confederation of Cycladic islands – and defining of place and role of Delos in it. The process of foundation and political organization of League by Antigonids was researched. Also the changes of League's administration during the protectorate of Ptolemies in the Cyclades were traced. It was determined that after strengthening of Rhodes in the Aegean the Second Nesiotic League was founded. It was defined that Delos was an important religious centre, where common festivals of the Confederation were founded. After organization of the Second Nesiotic League Delos became important as commercial centre.

Key words: the Nesiotic League, Delos, The Cyclades, Antigonids, Ptolemies, Rhodes, religious centre.